

עש"ן

עמ"י

ס פ ר

מעשה נסים

סיפורים ומעשיות

תולדותיו ונפלאותיו של מו"ר ועט"ר

ה"ג החסיד המפורסם המקובל האלקי בוצינא קדישא גדול אדוננו ורב

אדמו"ר כקש"ת כמוהר"ר

יעקב אביחצירא זצוקלה"ה זיע"א

אשר זיכני הקב"ה ואספתי העתקתי וכתבתי ועזכתי

מה ששמעתי מפי מגידי אמת קיצור תולדותיו מעשיו ונפלאותיו

אני הק' ע"ה אברהם מוגרבי הי"ו

שנת שי"ם שלום (התשכ"ו)

ירושלים עיה"ק ת"ו

כל הזכויות שמורות
להשיג הספר אצל
הרב אברהם מוגרבי הי"ו
רח' מאה שערים 15
ח"ד 5140
ירושלים

נדפס בדפוס המערב, ירושלים

הסכמת מאור עינינו הרה"ג כמוהר"ר אדמו"ר כקש"ת ישראל אביחצירא שליט"א נר"ן הגאון המחבר זיע"א

הן היום האירו עיני ותעבור השמחה על פני וגם שמח לבי ותעלוזנה כליותי בראותי
חמותי אור אור תורת הני ספרי דבי רב דיוקני של מו"ר זקני הוא הקדוש גדול
אדוננו המלובן מו"ר זקינו אביר יעקב אביחצירא זצוקללה"ה זיע"א ועכ"א
יוצאים בהינומא בהדפסא חדשה ושלמה ברה כחמה על ידי ידידנו מחתנינו מע'
החכם השלם והכולל שייף נפיק שייף עייל כמה"ר אברהם מוגרבי נר"ז יאיר שנדבה רוחו
אותו וקם ואזר כגבר חלציו להתעסק בקדשים והנאני הדבר למאד. ובכן באתי
אני הצע' לחזק ידי כדי להמשיך בעבודתו עבודת הקדש, בהדפסה החדשה, כי
כמעט הראשונים ספו וכו' והנה הני ספה"ק צריכים לעולם מאוד כי כולם מלאים
יראת שמים וכל הקורא בהם יתלהב ביר"ש טהורה, ואפילו המניחם בבית גנזיו,
תבוא עליו ברכת טוב וכו'.

ועל המחבר הקדוש אני צריך לדבר כי כבר בהיר הוא בשחקים מפי רבנן דבי עילאי
וכו' וכו' ולא באתי אלא כיאודה ועוד וכו' ולומר על המתעסק כי יפה עשה וכו'
ולעורר לבות אחינו שיחזיקו במעוזו ויעטרהו בזהובים כדי להמשיך בעבודת הקדוש
ויכולה זכות הקדוש זצוקללה"ה שתגין באלף המגן על כל העוזרים והתומכים ולכל
המביאים זאת הברכה אל בתיהם. החונן על כל ברוך הוא יחוננו בביאת משיח
צדקנו בוב"ק ב"ב אכ"ר.

החותם בברכה שלום
ע"ה ישראל אביחצירא
נין ונכד להרב הקדוש המחבר ז"ל

תמונת הגאון האדיר המפורסם בספריו היקרים בנסתר ובנגלה המלוב"ן.
 כקש"ת יעקב אביחצירא זצוק"ל.

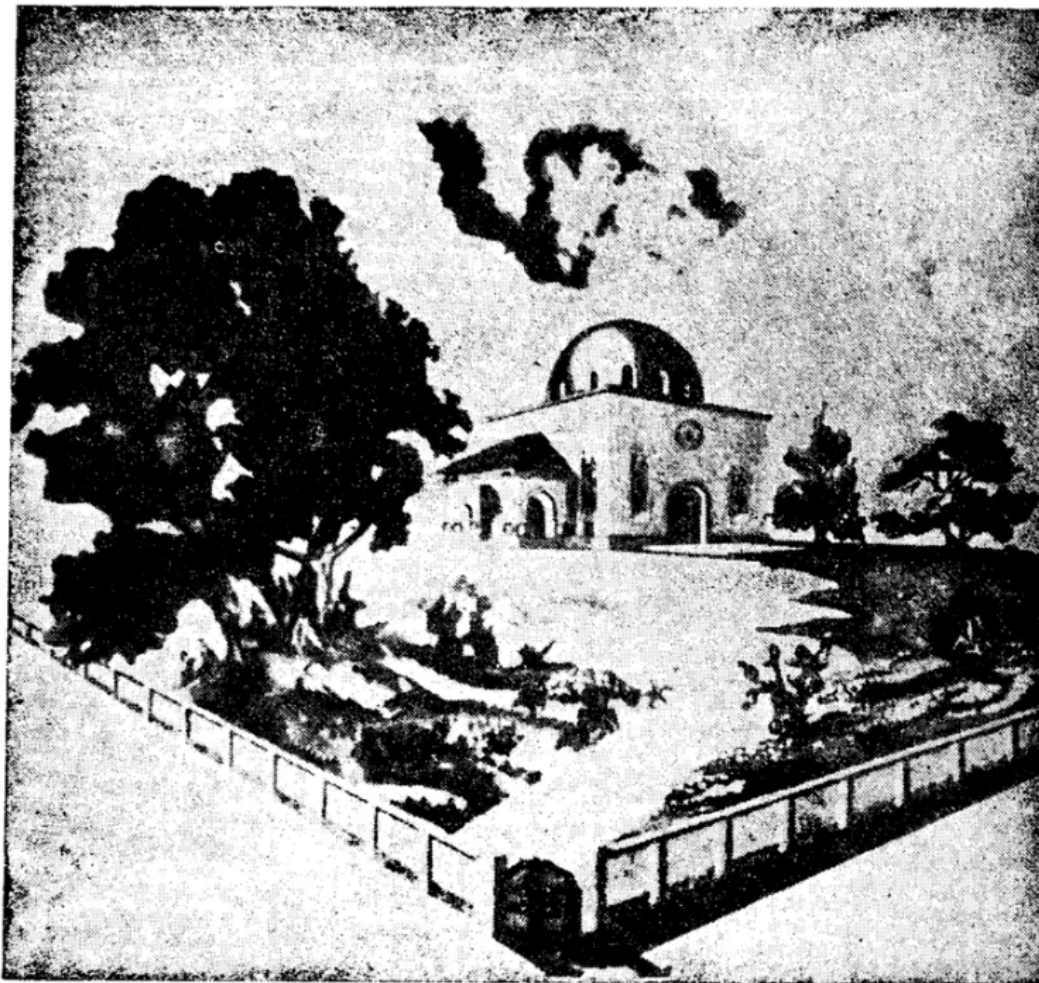

נולד בתאפיללת (ריצני) מרוקו בשנת תקס"ז
 גלב"ע בשנת תמ"ר בעיר דמנהור שבמצרים

ע"ה מנענע רחמי לבי ואני עלי ע"ה יעקב אביחצירא
 זצוק"ל

חתימת יד המחבר זצ"ל

תמונת מקום קברו של הצדיק בדמנהור שבמצרים

על מצבת קברו נחקקה כתובת זו:
 מצבת קבורת פנת יקרת,
 וי להאי שופרא דבלי בארעא,
 גברא רבא דאתי ממערבא,
 הרב המופלא, סבא דמשפטים, מקובל
 אלקי, חסידא קדישא, בנגלה ובנסתר,
 מו"ר, עט"ר וצ"ת כמוהר"ר⁽¹⁾
 יעקב אביחצירה זצוק"ל זיע"א⁽²⁾
 נתבש"מ⁽³⁾ יום ך לחדש טבת
 שנת והיא מר"ת⁽⁴⁾ נפש לפ"ק⁽⁵⁾
 תנצב"ה⁽⁶⁾

- (1) מורנו ורבנו, עטרת ראשנו וצניף תפארתנו, כבוד מורנו הרב ר'.
- (2) זכר צדיק וקדוש לברכה, זכותו יגן עלינו אמן.
- (3) נתבקש בישיבה של מעלה. (4) מר"ת — שנת תר"ם ליצירה (1880).
- (5) לפרט קטן. (6) תהא נפשו צרורה בצרור הנצח.

ה ק ד מ ת ה מ ח ב ר

ישמחו ההמונים ויגילו המשתוקקים לשמוע מעשיות וסיפורי נפלאות מהצדיקים האמיתיים, ה"ה אדמו"ר כקש"ת כמוהר"ר יעקב אביחצירא זצוקללה"ה זיע"א, אשר אני הקטן שמעתי מפי צאצאי המשפחה יצ"ו ובפרט מפי נכדו אדמו"ר עט"ר כה"ר ישראל אביחצירא שליט"א, שהוא בן בנו של רבינו אור שבעת הימים, כדאיתא בספרים אשר הסיפורים מהצדיקים מה שנעשה עמהם ואת הגדולות אשר עשו הוא דבר גדול מאוד כי הרשימה שעשה אותו הצדיק שמספרים ממנו על ידי עבודתו את השם יתברך זאת הרשימה מתעוררת בעת שמספרים מהצדיק והיא מעוררת להי"ת בהתעוררות גדולה ובחשק נמרץ וכמה צדיקים גדולים סיפרו שעיקר התעוררות שלהם להשי"ת היתה על ידי סיפורי מעשיות מצדיקים וזה הבעיר לבם להשי"ת וזכו למה שזכו, אשריהם. ובספר ליקוטי מוהר"ן כתוב בזה הלשון, מה שמספרים מופתים מהצדיקים שבמדינות קיר"ה הוא מחמת שאנשיהם הם אנשים כשרים ומאמינים בהצדיקים כי ע"י אמונה בדברי צדיקים ע"י זה נתגלים מופתים, עכ"ל.

לזאת אמרתי אני השפל אלקט המעשיות אשר שמעו אוזני, ואשר ראיתי בכתב על רבינו זיע"א, כי תמיד אהבתי לשמוע סיפורי הצדיקים ואלה המעשיות יעמדו ימים רבים, וידעתי שאנשים כערכי יתענגו מהסיפורים והמעשיות האלה, כמו שכתוב במ"ר שה"ש אמר רבי לוי לשעבר היתה הפרוטה מצויה והיה האדם מתאוה לשמוע דבר משנה והלכה ועכשיו שאין הפרוטה מצויה אין מבקשים לשמוע אלא דברי ברכות ונחמות. ואחלי פני הקורא לבל יאשימוני על אשר כתבתי מעשיות שלא כסדרם כי כל אחת כתבתי לפי הסדר אשר שמעתי אותם.

בהקדמת הספר הקדוש יורו משפטיך ליעקב לגדול אדונו עט"ר הק' כה"ר יעקב אביחצירא זצ"ל כתב שם בנו כה"ר אהרן זצ"ל וז"ל: העניו האלקי המקובל המפורסם בנסים כמוהר"ר שמואל אביחצירא זלה"ה ומעשה תוקפו וגבורתו הנה הנם כתובים בספר הקדוש מהרח"ו זלה"ה ובספר שם הגדולים להחיד"א זצ"ל, ע"כ לשונו. וזה לשון החיד"א ז"ל שם במערכת גדולים אות ש' מס' 75 (דפוס וילנא תרי"ג): מהר"ר שמואל (אבוחצירי) איש אלוקים קדוש היה מתבודד בעיר הנקראת עד היום ג'ובר אשר בדמשק ומרב פרישותו מדרכי העולם הזה קורין לו רב שמואל אביחצירי ושמעתי מזקנים עוזו ונפלאותיו שהציל לישראל מכמה צרות וגם במכתב הן כל יקר ראתה עיני פעולותיו להצלת ישראל זיע"א, עכ"ל בקצת שינוי.

ולמרות שכל כוונתי בספר הזה להביא את גודל פעולותיו של רבינו יעקב אביחצירא זצוקללה"ה, בכל זאת אביא בקצרה שני מעשיות, אחת סיבת השם אביחצירא, והשניה לדעת מעט מזער מעוזו ונפלאותיו.

ולדיעת הרבים הנני מודיע שכמעט כל המעשיות שמעתי אותם מפי צאצאי המשפחה יצ"ו, וכולם אמיתיים קבלה איש מפי איש, והשתדלתי לשמוע אותם גם מפי אדמו"ר כה"ר ישראל אביחצירא שליט"א, שהוא נכד רבינו. וי"ר שיגיעו מעשינו למעשי הצדיקים זיע"א ועכ"א.

אני מודה ומהלל להשי"ת שזיכני להיות אחד מחתני משפחת נכדו הצדיק הנ"ל ויה"ר שזכותם יגן עלינו ועל זרעינו ועכ"י עד עולם, אמן. החפ"ה עיה"ק ירושלים ת"ו שנת תשכ"ו, ע"ה אברהם מוגרבי הי"ו.

בע"ה

ידוע הענין ומפורסם הדבר על משפחה קדושה הזאת, ושמה אביחצרא אשר אם אבוא לכתוב את כל מעשה הנסים והנפלאות אשר עשו מדורי דורות, יכלה הזמן, והמה לא יכלו, אך מעט כטפה מן הים אכתוב למען יעמדו ימים רבים, וכידוע שמעשיות הצדיקים מעוררים לתשובה ומלמדים לאדם יראת ה' ואיך להתנהג ביראת ה' ובהתלהבות בכל מצוה ומצוה; בתחילה, משפחה הקדושה הזאת היתה שמה אלבו ולאחר מעשה נורא שעשה ראש המשפחה, ושמו רבי שמואל זצוק"ל שהיה קדוש ובעל נסים ונפלאות, ואחרי המעשה הזה שאכתוב אז הפכה המשפחה לשם אביחצירא, וכך היה המעשה, אשר שמעתי מפי אדמו"ר הקדוש כה"ר ישראל אביחצירא שליט"א, מצאצאי הרה"ק זצ"ל, הנ"ל, פעם אחת היה צריך רבינו שמואל לנסוע מעבר לים לצורך מצוה, הכין עצמו, ואת כל חפציו, וישם לדרך פעמיו ובא לחוף הים ומצא שם אוניה הנוסעת למקום חפצו, ניגש רבינו אל רב החובל ובקש ממנו שיסיע אותי באוניה, רב החובל אמר לו אם תשלם לי ככל הנוסעים אקח אותך, ואם לא, לא, רבינו אמר לרב החובל שאין בידו שום פרוטה והפציר בו שיקח אותו בחנם, אך רב החובל לא שם לבו לדבריו של רבי שמואל, וכל ההפצרות אליו היו כמדבר על אוזן לא שומעת, ולא נתן לרבינו לנסוע עמו, רבינו היה רגיל שלכל מקום שהיה הולך לקח עמו מחצלת (שבערבית שמה חצירא) מה עשה? פרס המחצלת בשפת הים וישב שם עליה והתחיל ללמוד, וחיכה עד שהאוניה תתחיל להפליג, כל הנוסעים והאנשים שהיו שם המה ראו כן תמהו וחשבו את רבינו למשוגע ח"ו אבל הוא לא שם לבו אליהם ומה התפלאו כולם בשעה שהאוניה התחילה להפליג גם רבינו היושב על

המחצלת היה נוסע בים במנוחה והוא נשען על כר ולומד, רב החובל אמר שבוודאי איש אלוקים קדוש הוא, והצטער שלא נתן לרבינו לנסוע, ומן האוניה הציע לרבינו שיעלה ויסע אתם בחנם, אמר לו רבינו אתה לא רצית לקחת אותי וכעת ב"ה טוב לי כאן מהאוניה וכך הגיע למחוז חפצו, ונתפרסם הדבר וקראו לו לזכר הנס את השם אביחצירא שפירושה אב המחצלת. ומאז נקרא השם אביחצירא. זיע"א.

ושמעתי עוד מהנ"ל מעשה נורא, וזה תוארה: רבי שמואל אביחצירא ישב בירושלים (נ"ל שבסוף ימיו), והיה נחבא אל הכלים רוב ימיו, בימים הרחוקים ההם, לפני מאות שנים, לא היה כולל ספרדים וכולל מערבים וכולל אשכנזים, כי מעטים היו היהודים בירושלים, והצרות רבות, והיו הכל עדה אחת, היהודים בירושלים היו עניים מרודים, הכל עניים, ונענים תחת יד הגויים, אסור היה להם ליהודים לקנות חצר, ובתי הכנסת הסתופפו בבתי שכורים מידי הערבים, גם הטילו עליהם מסים לאוצר המלך (הסולטן) וידם לא השיגה לשלם, מה עושים היהודים? שולחים שליחים לחו"ל לאסוף נדבות לטובת עיר הקודש, איך היו שולחים אז? בימים ההם לא היו אוניות קיטור כבימינו והדרכים היו בחזקת סכנה, לא רצה איש ללכת, מה היו עושים, הפילו גורל בין אנשי העדה ומי שיצא בגורל מוכרח היה לצאת בשליחות, (לכן היו קורין לשליח: צעיר המשתלח) הפילו גם הפעם גורל ויצא שמו של רבי שמואל, ידעו שרבי שמואל הוא ת"ח (ובפרט שבאותם הזמנים ישבו בירושלים רק ת"ח) אך היה כמו שאומרים בשפל המדרגה, לא צורה ולא לשון, והצטערו פרנסי ירושלים אמרו ויזי זה ילך לנו? אך כיון שיצא הגורל לא יכלו לשנות, והלך, — לאן ילך ראשונה?

רבי שמואל הלך ברחובות קושטא ונהירים לו כרחובות ירושלים (להבדיל), וכך בא עד בית גבאי הצדקה הנאמן מטעם רבני ירושלים, שמח הגבאי ולא שמח, שמח שבא אליו אורח מירושלים, ולא שמח, כי שלחו אליו יהודי פשוט ללא הדרת פנים, רבי שמואל הלך עם הגבאי להתפלל ושבת שבתו אצלו, נוהגים היו שליחי דרבנן לאמר איזה דברי תורה על השולחן בסעודה, ורבי שמואל מיעץ את עצמו וזימזם זמירות בלחש, ולא אמר לא דרוש ולא הלכה, הצטער הגבאי צער רב והחריש.

במוצאי שבת אמר הגבאי לרבי שמואל, בבקר יעבור השולטן וכל שריו את רחובות העיר והיהודים עצורים אותה שעה מרוב פחד, תעלה אתי לעליה, שם יש חלון קטן, ונראה משם את המלך ונקיים את המצוה לברך שחלק מכבודו לבשר ודם, אמר רבי שמואל, מוטב, כל מצוה שישראל מקיימים מקרבת הגאולה, בבקר עלו שניהם לעליית הבית, וחיכו שם לעת עבור השולטן והנה — קול תופים, פרשים, והנה מרכבה ובה יושב השולטן, כשהגיע המרכבה לפני בית הגבאי, ציווה לעצור המרכבה נבהל הגבאי וקרא, ויירי, כמדומה לי שראה אותנו, עתה יערפנו, רבי שמואל לא זז מהפשפש והשיב בנחת, אל תפחד, למה יהרוג אותנו? משך הגבאי את רבי שמואל הצידה, ובעצמו הציץ מן הצד החוצה, וי, וי, הוא רמז לאנשיו שיכנסו לבית זה, ויירי אבדנו! קרא הגבאי כשהוא מרעיד כל גופו, ורבי שמואל מלעיג עליו, הסתתר, חביבי, מתחת לקופת הסחבות שבפנה, ואתה? שאל הגבאי, אני נשאר במקומי, השיב רבי שמואל, כשנשמעו כבר הצעדים על המדרגות מיהר הגבאי והחביא עצמו בפנה. האנשים עלו למעלה, והנה — מה שמע הגבאי, הם פנו אל רבי שמואל שברצונם להוריד את רבי שמואל על כתפיהם, סירב רבי שמואל, ואמר: הי"ת נתן לי רגלים שהם תולכנה את גופי, אמרו

לקושטא, שבטורקיה, בערב שבת בשעות הבוקר עלה על הספינת מפרשים שעגנה בנמל יפו ובצהרים הפליגה האוניה, רבי שמואל לקח אתו רק כדי סעודה אחת, ואיש לא שאל אותו מה יאכל בדרך הארוכה כי לא היה מוכר ולא נכבד בעיני אנשי ירושלים, היות והיה מסתיר מעשיו מאוד. כשאך יצאה הספינה מן הנמל, ניגש רבי שמואל אל הקברנית ושאל: מתי נגיע היום לקושטא. צחק הקברנית בלבו, שבועות נוסעים באונית מפרשים לקושטא, וזה שאל אותנו, מתי נגיע היום לקושטא? חשבהו למשוגע ולא השיב לו כלום, כעבור שעה קלה פנה שוב לקברנית ושאל, הגד נא מתי נגיע היום לקושטא? גער בו הקברנית, איזה שאלה אתה שואל? אין זאת כי שיכור אתה, השיב רבי שמואל בנחת אינני שיכור חלילה, ואני שואל אותך: מתי אתה רוצה להגיע היום לקושטא? אמר הלה בצחוק: אני רוצה להגיע בערב היום, אך מה יועיל אם אני רוצה בכך? קרא רבי שמואל, זה מאוחר, חביבי ערב שבת היום ואני רוצה לקדש על היין בקושטא, חשבהו הקברנית כמתעתע ופנה ממנו.

והנה — הספינה כאלו משרכת דרכיה, ונמל אחרי נמל עובר עליה כמו בסופה ואיש לא השגיח בדבר, אף לא הקברנית. כמו לקו בעוורון, ולא עברו שלוש שעות והספינה עמדה בנמלה של תורקיה, תמה הקברנית בלבו, המגדלות של קושטא והספינה ספינת „מפרשים שלי“ היתכן? שאל את שומרי החוף, מה שם העיר? לעגו לו איזה קברנית אתה שאינך יודע כלל כי זו היא קושטא, מיהר הקברנית אל רבי שמואל וקרא, איש קדוש אתה, לא תרד ברגלך, אלה שאכתף אותך, צחק רבי שמואל, לא קדוש אני, וכי לא ראיתך בצאתך מיפו, כי הספינה נישאת כמו בסופה? פנה הקברנית לרגע לעניינו, ורבי שמואל תפס בנתיים את שק הטלית-ותפילין שלו וירד לו עם הנוסעים האחרים, כשחזר הקברנית ולא מצא את רבי שמואל, קרא: אכן היה איש קדוש במקום הזה ואני לא ידעתי!

לו, כך ציוה עלינו השולטן ירום הודו, ורבי שמואל השיב, דינה דמלכותה דינה, ונכנע.

הורידו האנשים את רבי שמואל, וכשקרבו אל מרכבת השולטן, קם השולטן ממקומו, הושיט ידו לרבי שמואל והעלה אותו על המרכבה, הגבאי יצא בנתיים מהמחבוא וקרב לחלון, מה ראה? רבי שמואל יושב לימינו של השולטן, והמרכבה זזה ממקומה ופונה בדרך לארמון, ידע אז הגבאי שזה שנראה לו כאדם פשוט, איש אלוקים קדוש הוא, והצטער מאוד שלא נשאר יחד אתו, חשב, אילו נשאר היה גם הוא זוכה בזכות הרב לכבוד הזה.

הכבודה הגיע לחצר השולטן, ובהכנס השולטן עם אנשיו לארמונו הושיב את רבי שמואל לימינו, ואת הוזיר (השר) הגדול לימינו, חלשה דעתם של אנשי המלך שהוא מאהיב כל כך את רבי שמואל, והוזיר הגדול לא התאפק ולחש על אוזן השולטן, אדוני המלך הלא זה יהודי ולא הדר ולא תפארת לו, איך אתה מבזה את עצמך? וכל השרים מביטים בפני המלך ומחכים למוצא פיו, אז קרא המלך בקול: טפשים אתם כלום לא ראיתם את עמוד האש שירד מן השמים עד אותו חלון שממנו הציצו פניו? אמרו לא ראינו, ענה השולטן ואמר, אני שראיתי כלום לא אתכבד בו? נשתתקו כולם, אך הפשילו דבריו של השולטן לאחוריהם. שאל המלך את רבי שמואל, מנין אתה בא ואיך הגעתה לקושטא, רבי שמואל סיפר לו בענוה, שיצא בערב שבת בצהרים בספינה פלונית מיפו והגיע לפני הדלקת הנרות לקושטא, הסתכלו השרים אלו בפני אלו וחיכו, השרים מה חשבו, שהשולטן ראה איזה דמות והיהודי הזה משטה בו, שלח השולטן להביא את הקברנית, כשבא קברנית נפל אפיים ארצה לפני המלך, וסיפר ברוב פחד את כל המעשה, כפי שסיפר רבי שמואל, אז נוכחו כל השרים שאיש קדוש בתוכם, וחילקו כבוד לרבי שמואל.

שאל המלך את רבי שמואל מה בקשתך? ורבי שמואל סיפר לו שאין ליהודים בתים בירושלים, והם מתענים תחת יד הישמעאלים, היות והעדה חייבת מסים של השנה ואין בידם לסלקם, ושבא לקושטא כדי לאסוף בתורקיה, בין היהודים, נדבות למען תלמידי החכמים והעניים אשר בירושלים, עיר הקודש. קרא אליו הסולטן את הסופר שלו ואמר לו כתוב שהרשות ניתנה ליהודי ירושלים לקנות בתים ולבנות בית כנסת, ולאוצר המלך בקושטא כבר הוכנסו המסים שהיהודים חייבים, וכן לשבע שנים הבאות, והשולטן חתם בטבעתו, ומסר הכתב ביד רבי שמואל. כמה חשבתה לקבץ בין אחיך בערי תורקיה? שאל השולטן, נקב רבי שמואל סכום גדול ואמר: כך וכך, ציווה השולטן על שר האוצר שלו להביא סכום זה ומסר אותו לרבי שמואל, חלילה לאיש קדוש כמוך שיכתת רגליו בערים ובכפרים! אמר השולטן, אז שאל את רבי שמואל, מתי אומר מר לחזור? השיב מחר, שלח השולטן לשאול אם יוצאת למחר ספינה ליפו, והשליח שב, והגיד שרק מחרתיים יש והיא תגיע ליפו לאחר עשרים יום, נפרד השולטן מרבי שמואל, באהבה וביקש ממנו שיתפלל לשלום מלכותו, ליד כותל המערבי, ובמרכבת הסולטן הובא רבי שמואל עד לבית הגבאי.

מה עשה השולטן? שלח רצים רכובים על סוסים אבירים בדרך היבשה אל הפחה ביפו, ובידם כתב חתום בידי השולטן לאמור: ביום פלוני תגיע אוניה פלונית לנמל יפו, ובה נוסע יהודי בשם רבי שמואל קבל אותו בכבוד מלכים, ולווהו עד ירושלים, אז תחתמו אותו לאות שהגיע בשלום. ורבי שמואל כאילו לא ידע, הוא שהה עד יום שלישי בבקר בביתו של הגבאי, שיחד לו חדר בביתו ונהג בו עתה כבוד גדול, ואז עלה על האוניה ואתו כתב המלך וצרור הכסף.

כשאך יצאה הספינה מן הנמל, שאל רבי שמואל את הקברנית אותה שאלה ששאל את הקברנית של הספינה שבה נסע

נשוא פנים ודאי שרבני ירושלים יודעים עליו ואת שמו, הלך הפחה בכבודו ובעצמו לירושלים, קרא אליו את הרבנים והראה להם את כתב המלך, אמרו לו הרבנים: זה האיש רבי שמואל שב מזמן, אמר אי אפשר, ענו הרבנים ואמרו, אף על פי כן, אדוננו הפחה, רגז הפחה, האם אתם יודעים יותר מהשולטן ירום הודו, אם כדברכם כן הוא הביאוהו לפני.

הלכו הרבנים לבית הכנסת וסיפרו לרבי שמואל את המעשה בפחה מיפו אמר רבי שמואל בנחת, אני יורד לביתי, יבוא אלי, ביקשוהו הרבנים שילך עמהם משום דרכי שלום, והוא השיב אין גוי זה מלך או בן מלך וכל ישראל בני מלכים הם, יבוא הוא אלי, שבו הרבנים לפחה וסיפרו לו את מה שאמר רבי שמואל, רגז הפחה בלבו, אך מה יעשה ויהודי זה השולטן רוצה ביקרו, הלך אחריהם ובא עד סימטא נידחת ובקצה הסימטא בית ישן, ובעליית הבית חדר צר, ושם חיכה לו רבי שמואל. התבייש הפחה מפני שושביניו ואמר לרבנים, לבזותי אתם אומרים, יהודים? השיב אחד מהם, חלילה, אדוננו הפחה, אבל זה האיש רבי שמואל איש קדוש הוא.

כשבא הפחה לחדרו של רבי שמואל נתאסף קהל רב יהודים וערבים, לפני הבית, התלחשו הערבים, האם הפחה בא לחלוק כבוד ליהודי, והיהודים נהנו, והפחה פרס את מגילת השולטן לפני רבי שמואל, ושאלהו האתה האיש? ענה, הן, תמה הפחה ואמר: חתום נא לי שהגעתי בשלום, רבי שמואל מה השיב? תן כך וכך לעניי ישראל ואחתום לך, הפחה מה יעשה? פחד מכעסו של השולטן ושילם את הסכום שנקב לו רבי שמואל. ואולם כעס הפחה כעס גדול שיהודי מוציא ממנו ממנו אז אמר להם רבי שמואל לרבנים, עתה הביאו את כתב המלך וכשהביאו את כתב המלך והפחה קרא בו, נפל אפיים ארצה והוסיף כפליים על הסכום שנתן לעניים, וכשיצא הפחה מעל פניו אמר להם רבי שמואל לרבנים מחר תביאו את כתב המלך לפני הפחה של ירושלים ויבואו ימים

לקושטא, צחק הקברנית ולא שעה אליו, שוב ניגש רבי שמואל ושאל, מתי אתה רוצה היום להגיע ליפו? כעס עליו הלה וגרשהו מעל פניו, ישב לו רבי שמואל בירכתי הספינה וקרא תהילים, הגיעה שעת צהרים והספינה עמדה ליד נמל יפו, האם זה חלום? שאל קברנית, הוא שכח אותה שעה שהיהודי שאל מפיו, אם רוצה הוא להגיע היום ליפו, בין כה וכה נתקרבה סירה אל הספינה, ועד שהקברנית והמלחים מדיינים ביניהם באותו מעשה משונה, ירד רבי שמואל לתוך הסירה, ראה אותו הקברנית מלמעלה וזכר בדבריו, איש קדוש הביאנו לכאן במהירות שכזו! קרא, אך אותו רגע ניתקה הספינה ממקומה ושבה ללב ים למקום שהיא היתה צריכה להמצא כשהיתה הולכת במהירות הרגילה לא רחוק מעיר קושטא.

ורבי שמואל מה עשה? בקפיצת הדרך הגיע לירושלים, וכשנתאספו הרבנים לתפלת מנחה מצאוהו כשהוא עומד בפינת בית הכנסת וקורא תהילים, תמהו, האתה זה רבי שמואל? שאלהו אחד מהרבנים, חייך רבי שמואל, ודאי שאני רבי שמואל. שאל השני, הלא הלכתה ביום ששי לקושטא? השיב, הלכתי וחזרתי, חשבו הרבנים שנטרפה עליו דעתו, ואמרו זה לזה, ויירי ודאי שירד ליפו וחזר, והזקן שבהם אמר אין לנו מזל, בעוונות! הוציא רבי שמואל את כתב המלך ותחבו בידו של אותו זקן, קראו כולם ותמהו, ותוך כדי כך הוציא מאבנטו את צרור הכסף ומסרו לרבנים אך ציוה עליהם לשמור על הדבר בסוד עד שתגיע שעתו להגלות ברבים. אז ידעו כי אכן איש אלוקים הוא רבי שמואל, שהיה בניהם תמיד כאחד משפל המדרגה.

ואותה הספינה שבוה לסטים, ואותו היום שהיתה צריכה לעגון בנמל יפו יצא לשם הפחה ואתו שריו בתופים ובמצלתיים. חיכו עד ערוב היום, ואין ספינה. באו למוחרת ואמנם הגיעה ספינה קטנה, אך זו מביירות יצאה ולא היה בה כל יהודי, פחדו מפני השולטן, ומה יעשו? אמרו אם זה יהודי

כולל כל מיני ענוה וחסידות הדר הוא כמה"ר עיוש אבוהצירא זלה"ה והיו לו שני בנים האחד המיוחד החכם השלם והכלל החסיד בכל מיני חסידות והעניו בכל מיני ענוה הדר הוא לכל חסידיו כמה"ר יעקב אביחצירא זלה"ה וקבלה בידינו אמיתית וביד כל קהל ישראל שבעירנו שנגלה אליו אליהו ז"ל ומר אבי זלה"ה היה תלמידו והגיד לי ששמע מפיו רמז שבו ניכר בפשיטות שנגלה אליו אליהו ז"ל, ומר אבי ז"ל אמר לי הרמז ופשוט בעיני שנגלה אליו אליהו ז"ל, וכמה"ר יעקב זלה"ה הניח אחריו בן החכם השלם והכלל הדו"מ כמה"ר דוד אביחצירא זלה"ה שהיה רב ודיין בתאפילת יע"א, ואחיו של כמה"ר יעקב זלה"ה שהוא הבן השני לכמה"ר עיוש זלה"ה הוא החכם השלם כהר"ר יחיא אביחצירא זלה"ה והוא הוליד שלושה בנים ואלה שמותם: החכם השלם והעניו כהה"ר אברהם זלה"ה והחה"ש והעניו כהה"ר משה זלה"ה וה' החשוב ר' יוסף ז"ל, וכהה"ר אברהם זלה"ה הוא היה אביו של מר אבי זלה"ה, ומר אבי זלה"ה הוא ח' הש' והכלל הדו"מ כמה"ר מסעוד אביחצירא זלה"ה וכהה"ר משה זלה"ה הוא אבי שני האחים שהיו במקנס ע"א שם האחד משכיל ונבון כה"ר שלמה אביחצירא ז"ל ושם השני תם וישר ה"ר יעקב אביחצירא ז"ל ובני האחים הנז' ה"ה החשוב המעולה ה"ר יוסף אביחצירא יצ"ו (ושני בניו הרב הכולל כמה"ר מרדכי ז"ל והחה"ש כמה"ר אברהם הי"ו) והיקר דוד אחיו יצ"ו עדיין בחיים, אלה תולדות ה"ר יעקב ז"ל הנז', וכה"ר שלמה הנז' הוליד שני בנים הר' יחיא ז"ל שנלב"ע וחי"י לרז"ש והב' ה"ר משה שעדיין בחיים, וכהה"ר משה זלה"ה שהוא אבי אבותם הנז' אין די לבאר שבחיו הוא היה זקן ונשוא פנים ותורתו אומנותו לא פסיק גירסא מפומיה והיה חסיד בכל מיני חסידות מדקדק א"ס על דבר קל כחוט השערה, והיה עניו בכל מיני ענוה וקנה שם טוב ביתר שאת ויתר עז ועוד יש לנו שרשים וענפים אחרים שהם קרובים לנו כעין הקורבא הנז' ולא רצינו

טובים על ק"ק בירושלים, אמרו לו הרבנים, אתה תלך בראשונה, רבי שמואל לא ענה להם, למה לא ענה? כשבאו בבוקר יום המחרת לקחתו אתם אל הפחה, לא היה עוד בירושלים, אומרים עליו, שעשה קפיצת הדרך והלך לדמשק ללמוד קבלה מפיו מהרח"ו זצ"ל. ובאמת כך היה ושם ישב כל ימיו בבית הכנסת שעד היום הוא קיים.

המעשה הזה הוא אחד מני אלף ממעשיו ונפלאותיו שעשה בימיו, ועד היום משתטחים על קברו שבדמשק, בעיר ג'ובר, ושם באים חולים וכל מי שיש לו איזה בקשה ונענים, זכותו יגן עלינו, ועל כל ישראל אמן. מאז ועד היום זכתה משפחה הזאת למוניטין גדול, ובכל דור העמידה רבנים גדולים אשר הדריכה את בני דורם לתורה וליראת שמים.

(וראה מכתב זה נמצא בספר מעגלי צדק לרבינו יעקב אביחצירא זצ"ל:

מכתב מאליהו

לעניי כל ישראל ידיעה נאמנה נכוחה למבין וישרה למוצאי דעת, חובת הלבבות לכל איש ישראל לדעת מבטן מי יצא ומרחם מי חולל, הלא היא כתובה בספר תורת אלוקים, ויתילדו על משפחותם לבית אבותם ושנוי בנביאים הביטו אל צור חוצבתם, ומפורש ברו"ל, הביאו לפני ספר יוחסין, גם מחוק המוסר להתחקות אנוש על שורשו, לאחוז מעשה אבות ללכת בנתיבות ישרים, לזאת לא אכחד, אשר נמצא באמתחתי מגילת יוחסין שב"ח משפחה היא לנו, מגלילות יד הק' עטרת ראשנו פאר משפחתנו הרב הגדול המקובל האלקי קדוש יעקב אביחצירא זיע"א, ולמען תעמוד ימים רבים כי לא תשכח מפיו זרעינו אמרתי שאדפוסי הדריא על שפת היריעה בספריו הקדושים, וז"ל אות באות:

הן אמת שביקש ממני היקר יוסף אביחצירא הוא וה' דוד יצ"ו להגיד להם רשום בכתב את היחס שלנו ונומותי להם כן הדבר וזהו היחס שלנו: אבינו הראשון הוא החכם השלם

כה"ר יעקב אביחצירא זצוק"ל, וכיון שאנו נספר עליו, נתחיל מראש הענין, ואיך היתה סיבת ביאת רבנו לעולם, וכך היה:

(א) אביו של רבינו יעקב אביחצירא זצוק"ל היה שמו רבי מסעוד זצ"ל שהיה מקובל וחסיד וצדיק גדול ועניו, ושימש כמרה דאתרה בעי"ת תאפילאלת, והסביבה, והיו לו בנים מאשתו הראשונה שהיתה צדקת גדולה; ואמו (של מרן רבינו יעקב זיע"א) באה להתגרש מבעלה בבית דינו של רבינו מסעוד ז"ל, האשה הזאת היתה גרה רחוק מהעיר, אחרי הצהרים אחרי שקיבלה את גיטה ורצתה ללכת לעירה, הרבנית הצדקת אשתו של רבינו מסעוד, פחדה אולי יתעללו בה הלסטים, בדרך ובפרט בלילה, מה עשתה? עיכבה את האשה ללון אצלה עד למחרת בבקר שיהיה אור יום ואחר כך תלך לה בשלום לביתה, באותה הלילה נראה בחלום, לרבי מסעוד ולאשתו הרבנית, אביו הח' הש' והכולל הדומ"צ כמוהר"ר אשר יצק מים מפיו אליהו, רבינו יעקב אביחצירא זצ"ל (הסבא של רבינו יעקב) והודיע להם בפירוש שהאשה הזאת שקיבלה היום את גיטה, עתיד לצאת ממנה אור גדול צדיק יסוד עולם, והצדיק הזה צריך לצאת ממך בני מסעוד ומהאשה הזאת, לכן עליך להחזיק את האשה הזאת אצלכם בבית ולא תתנו לה לחזור לבית אביה, ועד שיעברו חודשי ההבחנה כד"ת, אז תכניס אותה לחו"ק, אותם הדברים הודיע בחלום לרבי מסעוד ולאשתו הרבנית, האשה הגרושה קמה בבקר השכם ללכת לדרכה, והנה באה הרבנית ועכבה אותה, ואמרה לה שעליה להשאר כאן ושלא תלך בכלל מהבית עד שיעברו חודשי הבחנה ואח"כ תתחתני עם בעלי, הרב מסעוד. כמוכן האשה הגרושה שגם היא היתה צדקת וחסידה נבהלה בשומעה את דברי רבנית, וסירבה ולא רצתה לקבל דבריה בשום אופן, ואמרה לה האם אחרי כל הכבוד שעשית לי, אשלם לך בזה, שאני אהיה צרתך? לא אסכים בשום אופן על זה! אבל הצדקת אשתו של הרב לא שמה לב לדבריה

להאריך, והשרשים והענפים יש בהם תלמידים חכמים יש מהם שנלב"ע ויש מהם עדיין בחיים, תהלה לאל יתברך המשפחה הזאת שלנו מלאה על כל גדוניה מחכמים, חדשים גם ישנים האל בחסדיו וברחמיו יקיים בנו ובכל עמו ישראל לא ימושו וכו' כ"פ הח"ו כ"ש ואעשך לגוי גדול ואברכך וכו' שנת ולבני ישראל לפ"ק והכשו"ב וקיים.

עד כאן אמרי פה קדוש בחת"י ומקוימת בבדה"צ של עוב"י מכנאס יע"א והואלתי לבאר כי כבוד הרב זצ"ל נדרש לשואלו דבר במכנס יע"א ולכן לא באר זולת שני ענפים חוטר מגזע כהה"ר משה ז"ל אכן הענף השלישי אשר היה דר פה פאס יע"א הכתיב תחת לשונו טמון ברמז מאמר ועוד יש לנו שרשים וכו' והלא הוא עט"ר מר זקני נודע בשערים שהוא נדיב נדבות ביתו פתוח לרוחה לחמו נתן מימיו נאמנים פזר נתן לאביונים, הגביר המרום ויראת ה' היא אוצרו כה"ר יוסף אביחצירא ז"ל בן כהה"ר משה הנז' ויולד ליוסף שלושה בנים הי"ו וחשוב הר' דוד הי"ו ובניהם החכם השלם כמה"ר משה ואחיו הי"ו והבן השני מר אבי החכם השלם והותיק, הנדיב כמ"ר אברהם הי"ו ופרי בטני פי המדבר אני ואחי היקר נבון וחכם הר' אהרן שיחיה, ואחינו הקטן, צורך המור דודי לי הגביר המרום ונעלה לשם טוב ולתהילה איש נבון וחכם הירא את דבר ה' רודף צדקה וחסד כה"ר יצחק הי"ו ושלושה בניו הי"ו. יהי נועם ה' אלוקינו עלינו, והצליחה משפחתנו ועשתה פרי למעלה בתורה ויראת חטא, לישרים נאווה תהילה כיר"א.

נאום הח"פ פאס יע"א באלול התרנ"ב.

רב זעירא אליהו אביחצירא הי"ו בלא"א החה"ש אברהם הי"ו

אמר המעתיק: והמשך הדורות לך נא ראה מה שהבאתי בשם ספר "מלכי רבנן" והכל שריר ונכון וקיים.

ואכן לא מזמן עד סוף שנת תמ"ר היה איש קדוש וטהור, מלומד בנסים אדמו"ר

בכלל, ובפרט ביודעה עכשיו ע"י החלום שעתידי לצאת ממנה אור גדול סברה וקיבלה לה כל הענין, רבינו מסעוד קם כמו כן בבקר השכם, להתפלל תפלתו, תפלת ותיקין בבית הכנסת שבביתו, אך בענין חלומו החריש עד אשר יראה איך יהיה. והנה כאשר סיים תפלתו תיכף באה אליו הרבנית, ואמרה לו שעליהם להחזיק את האשה הגרושה עד אשר יעברו חודשי הבחנה, ואז אתה תתחתן אתה, אז כבר הבין את פתרון החלום כי הכל מן השמים, והבין שגם לאשתו בא אליה אביו בחלום, אז שאל אותה האם חלמת איזה חלום? ענתה לו כך וכך היה החלום, וגם אז הרב סיפר לה שהוא גם חלם כמות בדיוק.

אחרי שעברו חודשי הבחנה, וקבעו את זמן החופה בלילה שלפני יום חו"ק בא אליו אביו שוב בחלום, ואמר לו שעליו לכווין את כל הכוונות הצריכות בשעת הזווג, כפי האר"י זצ"ל בכדי שתדך הנשמה הקדושה לעולם הזה. וכך היה שנתעברה האשה מרבי מסעוד, ובימי הריונה הראו לה כמה פעמים מן השמים, בחלום, צורת שור עם קרני ראם קרניו, והיה רבי מסעוד פוטר לה על הוולד שבמעיה שהוא יהיה גדול בתורה וביר"ש שאין איש שיוכל לעמוד בפניו. והיה כאשר עברו ימי הריונה ותלד את המאור הגדול, בוצינא קדישא, איש אלוקים, עיר וקדיש מן שמיא ה"ה אדמו"ר כה"ר יעקב אביחצירא (זצ"ל), אור גדול נראה בחדרו בשעה שנולד רבינו, והיתה שמחה גדולה בכל הקהילה, ובפרט אביו רבי מסעוד, שידע את ערך הבן הזה, ומה שיהיה בעולם.

ויהי כי גדל רבינו יעקב, והיה איש תם יושב אוהלים אהלה של תורה, והיו לו כשרונות רבים להבין את לימוד התורה, אביו טיפל בו כראוי לימדו בכל יום ויום, קריאה, חומש נ"ך משנה וגמרא. והכל היה מבין ותופס במהירות נפלאה והיה, מבין דבר מתוך דבר.

(ב) פעם בא לעירם שד"ר מירושלים, שהיה ת"ח גדול, ונתאכסן בביתם וראה את התנהגותו של רבינו יעקב שהיתה למופת, יום אחד ראה אותו יושב ולומד במסכת בבא קמא בדפים הראשונים (וזה היה כבר בפעם השניה) אותו הרב שאל את רבינו יעקב איזה שאלות ותיכף היה עונה לו להרב, וגם רבינו יעקב הקשה לו כמה קושיות להרב, עד שהרב ראה באיזה בקיאות יודע את הגמרא, הלך השד"ר לאביו רבי מסעוד, ואמר לו בנך יעקב עובר אותי בבקיאות הגמרא! ומאז דבקה נפשו של השד"ר עם רבינו יעקב ונתעכב בעירם זמן רב כדי ללמוד עם רבינו יעקב. ויהי רבינו יעקב לאיש, ונפשו חשקה בתורה והיה מתבודד בכל יום בחדר שיחד לו אביו, וכל שאלה שהיתה באה לפני אביו היה שולח אל רבינו יעקב כדי להרגילו בהנהגת העם לתורה וליראת שמים, והכל היה למופת גדול, עד שגדל ונהיה גדול מכל בני עירו.

(ג) בהפסקה קצרה, נביא כאן את מה שמצאתי כתוב בספר מלכי רבנן שחיבר כמוהר"ר יוסף בן נאים זצ"ל, מעיר פאס שבמרוקו, (אות יו"ד דף ס"ו ע"א) וז"ל: מו"ה יעקב אביחצירא זצ"ל, מו"צ בעיר תאפילאלת, ואגפיה, הרב הנז' היה מקובל וחסיד ומפורסם ומלומד בנסים, אודותיו יסופר כי נגלה אליו אליהו ז"ל, וראה בספרו "מעגלי צדק" במכתב אשר כתב אליהו אביחצירא זצ"ל שם תראה מעינין זה, הרב הנז' מעולם אהב ישיבת התבודדות, וכל השבוע לא יצא מבית מדרשו, לילה ויום, ולא היה נכנס לביתו כי אם מליל שבת לליל שבת והיה בעל צדקה וביתו פתוח להכנסת אורחים ובסוף ימיו נסע מעירו (תאפילאלת) ללכת לא"י תו"ב ובהגיעו לעיר דמנהור שבמצרים סמוך לאלכסנדריה חלה את חוליו ועלה לשמים ביום כ' טבת שנת תמ"ר, בן ע"ב שנה והיתה מריבה בין קהל אלכסנדריה ובין קהל דמנהור על קבורת גוויתו של הצדיק כל אחד אמר במקומו יקבר הצדיק ולבסוף החזיקו בו קהל דמנהור (כאשר אספר

תרפ"ה טיילתי בערי „אוהרן“, ומכלל הלכתי לכפר „תמושנת“ וסיפרו אלי אנשי תמושנת שמוהר"י הנז' היה אצלם וכשרצה ליסע מאצלם היה עדיין אצלם נהוג ליסע על עגלות בסוסים, והרב שכר מקום בעגלה ליסע וכשעלה בעגלה ראה שיש שם גויים, וישראלי אחד שלא היה כשר, והרב לא כשר הדבר בעיניו לנסוע עם הגויים ועם הישראלי ההוא, והסוסים לא רצו לנהוג העגלה ולא אבו ליעקר ממקומם להלוך, ובעל העגלה מכה אותם בכח מכות גדולות ולא זזו ממקומם, והחליף הסוסים באחרים, וגם אלו לא זזו ממקומם וכשראו הגוים והישראלי ההוא את הדבר הזה, הסכימו בדעתם שלא לנסוע בעגלה ההיא וירדו ממקומם, וכשירדו אמר הרב לעגלון עתה החזר הסוסים הראשונים ותיכף ילכו, וכן היה ויתפלאו הרואים. זיע"א. הרב הנז' הניח אחריו ברכה ארבעה בנים חכמים, והמה: מו"ה מסעוד זצ"ל, ומו"ה אהרן זצ"ל, וכהה"ר אברהם שנתבש"ם בירוש' תי"ו, ומו"ה יצחק זצ"ל (הי"ד), מו"ה הרב מסעוד הניח אחריו הצדיק עט"ר כה"ר דוד זצ"ל (הי"ד), ומו"ה ישראל הי"ו, ומו"ה יצחק הי"ו. מו"ה אהרן הנז' הניח אחריו, מו"ה אליהו ז"ל ומו"ה ישראל ז"ל, ומו"ה שלום, וכהה"ר שמואל וכהה"ר יוסף. מו"ה אברהם הנז' הניח אחריו מו"ה יחיא, מו"ה יצחק הנז' הניח אחריו כהה"ר אבא זצ"ל אשר בנו מכהן כהיום בעיר חיפה באה"ק ושמו כה"ר יצחק הי"ו.

עד כאן לשון הספר הקדוש מלכי רבנו

(ד) אשרי הדור שרבינו יעקב היה בו, והיה שומעו הולך וגדל בכל מדינת מלכותו, כל איש אשר לו ריב עם חברו באים אצלו ופותר הכל בכי טוב, ערבים וגם יהודים, כולם ידעו מי הוא, ועשה אצלם כמה נסים ונפלאות, ושם שמים מתקדש על ידו.

והרי לך קורא נעים כמה מפלאותיו שעשה בימיו, והקב"ה יזכנו ללמוד מתוכם איך לעבוד אותו כראוי, לעשות רצונו כרצונו, ויזכנו הקב"ה לחנך בננו בדרך התורה וי"ש. ובזה

הסיבה לקמן) וקברוהו אצלם ובנו עליו ציון גדול אשר בנה אותו מר משה שרושי ז"ל במקום מיוחד וקבעו את יום כ' טבת לעשות בו הילולה, ביום ההוא מידי שנה בשנה, מתקבצים המון רב, מכל הערים, הקרובות והרחוקות לחוג שם על מצבתו, הוא חיבר ספר „דורש טוב“ וספר „שערי ארוכה“ דרשות במוסר, „פתוחי חותם“ על התורה, שו"ת „יורו משפטין ליעקב“, „בגדי השרד“ פירוש הגדה של פסח, „מחשוף הלבן“ עה"ת, „מעגלי צדק“ פרפראות, „גנזי המלך“ ביאורים בפרד"ס, „אלף בינה“ על א"ב תהילים, „יגל יעקב“ פיוטים, כל הספרים הנזכרים כבר נדפסו, ועוד לו בכתובים, ספר „לבונה זכה“ על הש"ס (כבר נדפס גם זה), „שערי תשובה“ עניני תשובה (גם נדפס זה עתה), „שבת קודש“ ביאורים, (וכנראה שהכת' נאבד), וראה מ"ש בספר ויאמר יצחק ח"א סי' ע' ואני אכתוב אגיד מה ששמעה אוזני מעט"ר אבא מארי זצ"ל שבעת צרתו היה צועק וקורא לזכותו של הרב הנז' והיה נענה, והיתה קבועה בבית אבי ז"ל עשישית נר שהוא היה מדליק אותה בלילי שבתות ובימים טובים, ובאיזה עתות צרה, לעלוי נשמתו הטהורה, ומה שראו עיני אני מגיד שבשנת תער"ב לפ"ק כשנכנסו אלינו האויבים עמדה מרת אמי והדליקה העשישית לע"נ, ולבסוף שגדלה הצרה ברחנו מהבית לחוץ ונכנסו האויבים לבית ושללו כל אשר לנו מחוט ועד שרוך נעל, ואחר עבור זעם נכנסתי לבית ומצאנו הבית ריקם ומנוגב מכל טוב, והעשישית הנז' עדיין תלויה במקומה דולקת ולא נגעו בה האויבים, זיע"א. ואיש נבון וחכם ממחז"ק נתאכסן אצלו שיעור שנה אחת והיה רואהו כשבאין בעלי הדין לפניו היה דן את דינם כמעט שלא כפי הדין, והאיש ההוא היה נראה בעיניו דבר תמוה על הרב נז', ולבסוף היה ניכר האמת ומתגלה על ידי הבעלי דינים ומאת ה' היה הרב דן אותם משעה ראשונה כפי האמת, מן השמים היו מראים לו האמת, והיה נראה בעיניו לפלא, בשנה

ב"מ כשהיא נדה פוגם בוולד פגם גדול מאוד רח"ל, לבד מחיוב כרת שיש על שניהם, ב"מ. והזהיר בזה תבוא עליו ברכה, ויזכה לבנים צדיקים והגונים, ויאמר עליהם כי הם זרע ברך ה'.

(ו) עוד שמענו ממגידי אמת שפעם אחת בעי"ת תאפילאלת, היו שני ערבים שאחד מהם הפקיד ביד חברו איזה פקדון חשוב, וכשבא המפקיד אצל הנפקד כדי שיחזיר לו פקדונו, כפר בו הנפקד, וטען לו שמעולם לא הפקיד אצלו שום דבר, והדבר היה בלי עדים, והיה ריב ביניהם, ועמדו למשפט אצל מושל העיר, והמושל פסק להם בדינם, שעל הנפקד לישבע שלא הפקיד חברו בידו כלום, ויפטר. המפקיד ביקש ממושל העיר שהנפקד ישבע לו אצל הגר"י אביחצירא (יען שהוא מפורסם גם אצל הערבים לאיש מופתים). המושל הסכים למפקיד והכריח את הנפקד לילך אצל הרב והוא ישיביענו, וכשהלכו לבית הרב לא מצאו אותו בבית כי הלך רחוק לעיר צפרו במרוקו, ועם כל זה הכריח המושל לנפקד לילך עד המקום אשר שם נמצא הרב, וילכו שניהם המפקיד והנפקד, לעיר צפרו ובאו אצל רבינו ואז היה הרב יעקב מתאכסן בבית הרה"ג מריה דאתרה תורה וגדולה במקום אחד, כמוהה"ר עמור אביטבול זצוק"ל, והיו בתוך הסעודה, והוזמנו לשם רבנים גדולים, ועשירים מופלגים מהעיר, לכבוד רבינו האורח. ובאו הערבים הנז' ואמרו לו שהם באים בפקודת מושל העיר תאפילאלת, רבינו קיבלם ושאל מהם מה רצונכם? אמרו לו כל הענין, אז אמר להם רבינו שצריך הנפקד לישבע בבית הכסא, במקום הטנפות, ושלת עמהם משרתו כדי שישביענו שם, וכל המסובים המה ראו כן תמהו, ונשבע הנפקד בבית הכסא, ואמר שלום יהיה לי וכו', ותיכף אחר השבועה התחיל בטנו להתנפח, הולך וגדל עד כי גדל מאוד, עד שלא היה יכול לילך ברגלו, וביקש שיוליכו אותו אצל רבינו, לבקש מחילה וכדי להתוודות על עונו, שנתן עניו בממון חברו, וכך היה הביאווה לפני

נזכה שהוא יעשה רצוננו, לעבודתו יתברך. והנני חוזר להודיע שכמעט כל המעשיות לא כתבתים אלא עד אשר שמעתי אותם מפי צאצאי רבה"ק זיע"א. וזה החלי בעזר צורי וגואלי: (ו) שמענו ממגידי אמת שבהיות רביה"ק אור שבעת הימים, זיע"א בעי"ת תאמושנת (מחזו אלזיר) נתאכסן אצל בעל בית אחד, והבעל בית הנז' לא היה אמיד בנכסים, ולא היה לו כי אם חדר אחד ועליית קיר קטנה שבה משתמשים לכל צורכי הבית, ובבוא רבינו אצלו לבקרו, הציע לו בעה"ב מצע לישב עליו בתוך החדר, והניח בנו אצל רבינו זלה"ה כדי לשמשו והוא עלה אל העליה כדי לטפל בצרכי הסעודה לכבוד האורח החשוב, והבעל הבית ידע באשתו שהיא טהורה מנדתה, והיתה מכינה את הסעודה בתוך העליה, רבינו הק' היה מפנה המצע ממקום למקום וחוזר בכל פינות הבית, ובנו של בעל הבית מחריש משתאה ולא היה יכול לדבר מאומה מאימת הרב, סוף דבר הבן לא היה יכול להתאפק ורץ אצל אביו ואמר לו אבי! ראה גם ראה כיצד עושה הרב הזה שלא קבע ישיבתו במקום אחד רק הוא זז מקום למקום בתוך החדר. ותיכף בא בעה"ב בעצמו ומצא שדברי בנו נכונים, אז שאל את הרב למה הוא עושה כך ולא יושב במקום אחד? וענה אותו רבינו, אני מרגיש שיש טומאה בעליה ולכן בכל מקום שהיא מאהלת אני בורח ממנה, תיכף ומיד עלה בעה"ב אל העליה ושאל את אשתו, האם פרסה נדה? וענתה לו שכן לפני זמן מה, ותיכף ציוה עליה לרדת מן העליה, והיא הלכה אצל שכנותיה להכין את הסעודה, ואז ירד בעה"ב אצל רבינו ומצא שחזר למקומו שהכין לו בראשונה, ויושב ולומד, ואמר לבעה"ב שכעת הוא מרגיש שאין כל טומאה בעליה, ענה בעה"ב ואמר הנה נא ידעתי כי איש קדוש הוא. זכותו יגן עלינו ועכ"י אמן.

מכאן תוכחה מגולה לאותם האנשים שאינם נזהרים מטומאת נדה, שזה פוגם מאוד בנשמת האדם, ובפרט אם אדם בא על אשתו

ידעו כולם את גודל קדושת רבינו זיע"א, אשר רוח ה' דיבר בו, ובקשו ממנו לתת להם להעתיק מספרו דברי מוסר ותוכחות (כי עדיין לא נדפסו והיו לו בכתב יד) ובפרט העתיקו את דבר הדרשה על פרשת מטות ומסעי ועד היום יש זקנים שנמצא בידם את כתב רבינו, מספרו פתוחי חותם. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן כ"ר.

(ח) עוד שמענו ממגידי אמת שבהיות רבינו הקדוש ע"ה במחזו תוניסיה (תוניס) נתאכסן אצל בעה"ב אחד עשיר מופלג ומכובד גדול, ונהג בו ברבינו כבוד גדול כיאות לתלמיד חכם, וסידר השולחן בכלי כסף וכלי זהב, שולחן מלכים ממש, ועטר את השולחן ברבנים גדולים, ועשירים מופלגים לכבוד רבינו האורח, ובתוך הסעודה נשקפה בעד החלון אשת בעל הבית, לראות את רבינו, וכשראתה אותו שאינו מהודר בלבושו (כי כך היה דרכו של רבינו מרוב ענוה), רק כאיש פשוט היה לבוש, ותיבז לו בלבה, ותאמר אל בעלה בעה"ב מה זה ועל מה זה, הרעשתה את העולם בהכנות כה גדולות בשביל זה הרב, והוא יושב ואוכל ח"ו, כמו כלב, וגער בה בעל הבית והשתיקה, ותיכף שיצא מעל ידה התחילה אשתו לנבח ככלב, בעלה שמע קול כלב נובח והתחיל לחפש בכל החדרים ולא מצא שוב כלב, ניגש לאשתו וירא והנה היא ל"ע שנובחת ככלב, והתבונן בשל מי הרעה הזאת, ונזכר בדבריה שאמרה על רבינו, ואמר שבוודאי נענשה, מדה כנגד מדה, תיכף בא אצל רבינו וסיפר לו כל הענין, וביקש ממנו שימחול לה ושירפא אותה, תיכף לקח רבינו כוס מהשולחן והיה בו משקה, וביקש עליה רחמים, ובעה"ב מסר הכוס ביד אשתו, ואמר לה לשתותה, ותיכף ומיד ששתתה אותו חזרה לבריאותה, והתחילה מדברת כבני אדם, ואז נפלה לפני הרב והתוודתה על עוונה, בבכי ובתחנונים ותבך ותתחנן לו, ויתפלאו כל הרואים, על הדבר הזה, וראו שאיש קדוש האהוב לפני

הרב וקיבל על עצמו להחזיר הפקדון אשר הופקד אתו, אז גזר רבינו להוליכו בחזרה למקום שבו נשבע, ולבקש שם מחילה, וכן עשה, ואז התחיל הנפח לרדת עד שחזר לבריאותו לכמו שהיה, ובאו אצל הרב שני הערבים וביקשו מחילה על שהטריחוהו, וביקש המפקיד מהרב שיחלוק עמו הפקדון וגער בו רבינו, והלכו מאצל הרב. וכולם מחכים לשמוע מפי הרב פשר הדברים פתח רבינו ואמר שכן ראוי להיות היות והם מסטרא דמסאבותא, וממקו המטונף, ולכן שלח אותו לישבע במקום הטנופת כמעשה ידיהם, תן להם ועליהם ישוב חרון אף ה', ויתפלאו כל הרואים. זיע"א.

(ז) עוד שמענו ממגידי אמת שבהיות רבינו הק' זיע"א בעב"י מראקש בהיותו בבית הכנסת היה שם חכם גדול אחד ממדינת הים, ועם כל זה כיבדו את רבינו ע"ה לדרוש ראשון בקהל רב, ורבינו דרש להם בסדר היום דברי כבושים ותוכחות ומסר כדרכו בקודש, בפרשת מטות ומסעי. אחרי שגמר הדרשה בקשו ממנו הקהל ליתן רשות לחכם האורח לדרוש גם הוא בקהל, ונתן לו רשות ודרש להם החכם הנ"ל. בענינא דיומא בפלפול עמוק וכו' וכשגמר הדרשה, שאל ראש אב"ד לרבינו, אם ישרה בענין הדרשה והפלפול שדרש החכם האורח, אז ענהו רבינו שפרקו נאה, אבל אוי ואבוי שחכם זה אינו מהול וקרוב בעיני שאינו מבני ישראל, אז התפלא הראש אב בית דין על זה הפלא ופלא, ושאל את הרב מנין הוא יודע הדבר הזה? ענהו רבינו שהוא מגיד מה שגילו לו מן השמים, ואם תרצה לעמוד על הדבר הזה על אמיתותו, תשלח עם החכם הנז' איזה תלמיד חכם למקוה טהרה, ויבחנו דברי, ראש אב"ד לא יכול להתאפק ושלח ת"ח אחד אל המקוה יחד עם הדרשן האורח, ושם נתגלית ערותו ונתגלית רעתו, והלך אותו ת"ח וסיפר לאב"ד כל הענין, וכל הקהל שמעו הדבר הזה ויתפלאו מאוד. ואחר (חקירה) ודרישה הודה ולא בוש שאינו מבני ישראל, ולמד חכמת תורתנו הקדושה ובא לרמאות את הבריות רח"ל, ואז

בורא עולם, יושב עמהם בשולחן. זכותו יגן עלינו, ועל כל ישראל אמן.

ומזה המעשה אנו לומדים, כמה צריכים ליוזר בכבוד תלמידי חכמים, ולא לבזותם ח"ו, כל התלמידי חכמים הם אהובים לפני הקב"ה יותר מכל, היות והם עוזבים כל הטוב שבעולם ועוסקים בתורתנו הקדושה, אשר לא יערכנה זהב וכסף, וכל מי שמכבד ת"ח זוכה לדברים הרבה, וכ"ש מי שמחזיק בידם כדי שילמדו תורה עליו נאמר עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

ט) צדיק גדול היה רבינו יעקב אביחצירא זצ"ל, שומר ישראל לא ינום ולא ישן, מעולם לא שכב על מיטה, אלה היה מנמנם קצת כשהוא יושב וחוזר וממשיך בלימודו, לבו היה פתוח כפתחו של אולם, הוא טילטל עצמו ממקום למקום, אסף כסף לעניים וברך נשברי לב וחולים, גם בלילות הפריעו פעמים רבות את מנוחתו, והוא לא מיחה.

א) ידוע שבכל רחוב שבשכונת היהודים בתאפילאלת יש תנור, באה אשה ואופה את פתה, אפתה ובאה אחרת, ופעמים רבות היו פורצות מריבות בין הנשים, הרודות פיתן, זאת אומרת הפת שלי עוד לא אפתה כל צורכה, וזאת אומרת הבצק שלי טפה, מה עושות? הולכות אצל רבינו יעקב, מה היה אומר להם רבינו, לכי הביאי חלה מפתך שבתנור, והיה רואה, שאמנם עוד לא היתה אפויה, אמר לבעלת דינה, העיסה בעריבה שלך יכולה להמתין אך הלחם שבתנור שעוד אינו אפוי אי אפשר שיוציאוהו מן התנור, וכך היה רבינו מרוב ענוותנותו, דאג שיהיה שלום בעם. זיע"א.

יא) בירושלים עיה"ק היה יהודי שהיו מכנים אותו זכי הגבן, היה מעניי כותל המערבי. הוא סיפר שבהיותו בן שנתיים (סיפרה לו אמו), נתגרשה אמו מבעלה, האב אמר, אתי יהיה הבן, והאם אמרה אתי יהיה הבן, בשל זה פרצה מריבה וסכסוך בין כמה משפחות של הגויים בתאפילאלת, איך זה

שפרץ סכסוך בין הגויים בשל מריבה בין איש יהודי לאשתו? אין חוק וסדר אצל השחורים במרוקו, ומי יגן על היהודים? ראשי משפחות הגדולות של הגויים היו מקבלים מס או שוחד מהיהודים והם נעשים להם פטרונים (כאדונים) ושומרים אותם, בית אמו של זכי הנ"ל היתה תחת חסותה של משפחה אחת של הגויים, ובית אביו תחת חסותה של משפחה אחרת, ומכיון שפרצה המריבה בין שני הבתים היהודיים, התקוטטו בניהם גם המשפחות המוסלמיות, והיכו זו את זו, מה עשו? המשפחה שהגינה על בית אמו של זכי הביאה את הדבר לפני השופט, ופסק השופט, שהבן צריך שישאר אצל אמו עד שיגדל ויהיה בן שש, ונתן את פסק הדין ביד האם, אמרו הגויים מצד האב, אין אנו מכירים בפסק זה אלה אם יהיה חתום עליו אלחזן אל כביר (ופירושו הרב הגדול כי כך קראו לרבינו יעקב, כי גם הם האמינו בו כמו שהיו מאמינים היהודים). הלכה אמו של זכי לבית רבינו ואמרו לה, הרב הלך לכפר פלוני (כי ע"ה היתה דרכו כשמואל הנביא, שסבב בכפרים). היא מה עשתה, שכרה לה עגלה ויצאה לאותו הכפר, בהיותה בשדה ראתה את רבינו יעקב ז"ל רוכב על חמורו כשכליו מושפעים אילך ואילך, ושמש מחמר אחריו, ראה רבינו אשה יהודיה רוכבת לבדה בשדה, נשאר עומד וממתין לה, כשהגיעה האם של זכי לפני רבינו, הושיטה לו את פסק הדין וסיפרה בבכי: רבי, כך וכך היה הדבר, הפסיק אותה השמש ואמר מקום סכנה הוא כאן, נמהר בדרכינו וכשנגיע אל הכפר ישמע הרבי מה שאת רוצה. גער בו רבינו, ואמר לו שוטה! הסכנה היא במקום שאומרים להטות משפט! ושמע רבינו את דברי האשה, וידע ברוב חוכמתו שדבריה אמת וחתם על פסק הדין, וכך נשאר זכי אצל אמו, וכך השלימו המשפחות המוסלמיות היריבות ביניהם. למדנו מהמעשה הזה כמה היה רבינו יעקב זצ"ל חביב גם בעיני הערבים, וכמה היק מסור לבני עדתו שאפילו במקום סכנה

אסלם ואמר לרבינו: שברשותו לצאת ולשבת במקומו, השיב אם תשבע לי שלא תשלח ידך בבעל החנות, אצא ואשב על האבן, ואתה תעבור על סוסך, וכך היה, ומאז ידע השייך אל-אסלם כי רבי אביחצירא קדוש הוא, ופחד לנגוע בו ובעדתו.

(יד) הגויים שבתאפילאלת ידעו גם הם את כוחו של רבינו, אך שנאתם ליהודים גדולה היתה מאמונתם, והיא שהעבירה אותם על דעתם, מה עשו שלחו לעירם את ה"פלשתים" והציתו ביהודים, ואז, פחד השייך אל-אסלם, כי יכו מכה גם בו ובאנשיו, והעמיד אנשי חיל להלחם בהם, אבל אנשי השייך פחדו מאויביהם, ובנתיים התפרצו הזרים לתוך העיר, עוד מעט ויגיעו אל "המאלח" (רובע היהודים). אותה שעה היתה שעת מנחה, בתאפילאלת אין מתפללים מנחה גדולה, אלא מתפללים בין השמשות, ואחר כך לומדים קצת, ואז מתפללים ערבית. היהודים ראו שהם בסכנה גדולה, ומהפחד התחבאו בבתייהם ולא יצאו לתפלה, צווה רבינו יעקב באותה שעה את בנו הרב אהרן, שילך ויאסוף מנין יהודים לתפלה, תמה הבן: הלא שעת סכנה היא, ואתה אומר שאלך לאסוף מנין? גער בו אביו, האם אין אמונה בלבך? הלך הבן והביא מנין יהודים, רבינו יעקב התפלל בנחת, ובנו ושאר היהודים שרויים בפחד גדול, לאחר התפלה ניגשו אליו אחדים ושאלו בקול רפה, רבי, הלא תדע, כי כפשע בינינו ובין המוות? הברברים לא רחוקים מחומת "המאלח", לא השיב רבינו כלום על השאלה, אלא אמר: היום החשיך, הבה נתפלל ערבית, התפללו ערבית ונתפזרו איש איש לביתו בפחד גדול, אך רבינו נשאר, כדרכו, בבית הכנסת שלו להתמיד בלימודו, רצה השמש שלו לראות מה יעשה הרבי התגנב מעבר לחלון והציץ לתוך בית הכנסת, מצא את רבינו שהוא יושב ולומד, ופתאום הוא קם, פורש כפיו כלפי מעלה וקורא: רבנו של עולם, האם לא אוכל אני להגן על העיר? ומיד ישב שוב ועיין בספר, כדרכו.

האזין לדברי אותה האשה. ואם תשאל איך נתקדש שמו של רבינו בין הגויים, תא שמע: (יב) הנה ידוע ומפורסם הדבר שהערבים במרוקו באותם הזמנים היו שונאים הרבה את היהודים, כמו שאומרים, תשעה קבין של שנאת ישראל נטלו על עצמם, וגזרו על היהודים שלא לרכב על סוס, למה? משום שהנביא שלהם רכב על סוס; כן גזרו עליהם שלא לבוא לשערי העיר נעולי נעליים, והיו היהודים חולצים הנעליים, אם נכבד ואם נקלה, לפני שער העיר ובאים יחפים גם בימות הגשמים, מה יעשו היהודים קיבלו ומקבלים עליהם כל הדין, לערבים, נתגלגלה בהם כנראה נשמתו של המן הרשע, עוד מה היו עושים הגויים היו מעלילים על היהודים שלוקחים רבית קצוצה, ומתנפלים על "המאלח" (כך קראו לרובע היהודים) וחומסין מהם וכו' וכו' ר"ל. ויהי היום ושבט מרחוק בא עד תאפילאלת, אמרו ב"מ לשחוט את כל היהודים, ולעשות שפטים בשייך אל-אסלם מפני שלא הכרית זכר ישראל ולמה חס השייך אל-אסלם על היהודים? מפני שכיבד את רבינו יעקב, משום מעשה שהיה, וזה מעשה:

כשישב השייך על כסאו שנא את כל היהודים אך פעם רכב על סוסו לבוא אל המסגד להתפלל, ואחריו רכבו שומרי ראשו, נוהגים היו לקום מפני השייך אל-אסלם, והנה ישב רבינו יעקב אביחצירא ז"ל לפני חנותו של יהודי, וכשראה את השייך וכבודתו מתקרבים, נפנה ונכנס לתוך החנות, כי לא רצה לקום מפני הגוי. מה קרה? כשבא השייך לפני אותה החנות, נשאר הסוס תקוע במקומו, אמר השייך, ודאי כישוף כאן, ראה את היהודים שנתאספו ונתמלא חימה, קפץ לפניו נער יהודי וקרא יא-סידי (אדוני)! רבי אביחצירא בחנות, קדוש הוא ובוודאי מפני כבודו נשאר הסוס עומד. ירד השייך מעל סוסו ונכנס לחנות, שאל את רבינו יעקב, למה נפנה ונכנס לתוך החנות פנימה? השיב אני משתחוה רק לפני מלך מלכי המלכים, נתקררה דעתו של השייך אל-

את הקדוש, איך יפיקו זממם? אם יהרגוהו ינקם בהם השייך אל-אסלם, וישמיד אותם, פעם חשבו ומצאו.

פעם עבר רבינו יעקב על יד שער הפקאה (מקום חכמי דתם) הזמינוהו אנשי הפקאה לעלות אליהם, ונכנסו עמו בוויכוח על עניני דת (כמו שראינו בש"ס בכמה מקומות), באותה מטרונה שאמרה לרבי יוסי אלוהי גדול מאלוקיך וכו', וכמו ג"כ שאמר לו קיסר לרבי יהושע בן חנניא: רצוני לראות אלוקיכם, וכו' רצוני להתקין סעודה לאלוקיכם), היה ויכוח סוער בין רבי יעקב ובין חכמי דתם, הם אמרו לרבינו דברי שטנה על היהודים, וכל מיני שטויות, ויהתל בהם רבינו, ואמר להם, הלא כה אמר לכם מוחמד: אני המושל על היהודים בעולם הבא, והגורם להם צער לא יינקה — ואיך אתם עושים את היהודים תחת כפות רגליכם? ענה הזקן שבהם: אתם אינכם בני ישראל החפשים, בוסתנאי תלה את כל היהודים ונשארו בהם רק הנשים, והללו בכו לפני בוסתנאי, אמר להם: עלינה על קברי בעליכם והתעברנה, הן עשו כדבריו, ואתם איפה בני-הפגרים, ח"ו. ענה להם רבינו יעקב המשל אומר טובים בני האריה המת, מבניו של הכלב החי, מה יענו הם? נתמלאו חימה וחרקו שן, על דבריו, והמשיכו הוויכוח זמן מה, זה בכה וזה בכה, חס רבינו על זמנו שהולך לאיבוד בלי תלמוד תורה, ואמר להם, לא אוכל עוד לשבת אתכם, כי המלכה מחכה לי בבית, תמהו הגויים: מה לך עם המלכה? שאלו לו מה שמה? השיב תורה שמה! פרצו הללו בצחוק, חלשה דעתו של רבינו ואמר להם: איך תשוו את לימוד התורה לשיחה שלכם? שהתורה מידי בורא עולם ניתנה, ואילו שיחתכם בטלה, ונפטר מהם בלי ברכה והלך לביתו.

הם מה עשו? נתייעצו עליו וכתבו עדות ביניהם, שהרב אביחצירא דבר שטנה על הנביא שלהם, ועל תורת הנביא, וקיימו את עדותם לפני השופט (הקאדי). את כתב השטנה לא מסרו בידי השייך אל-אסלם, כי ידעו שלא

כעבור שעה קלה נכנס השמש לבית הכנסת, אמר לו רבינו יעקב: טוב שבאתה, שלמה! לך אל השייך אל-אסלם ותאמר לו: הלילה ישכב בשעה הרגילה על מכשבו, בורא עולם הוא ילחם בברברים, השמש שאל, אם אמנם ילך בשעת סכנה, אך רבינו לא השיב לו והמשיך בלימודו, הבין השמש שעליו ללכת, יצא השמש והלך אל השייך ומסר לו את דברי הרב, לא האמין השייך, ואל שריו אמר אנחנו מעטים, והם רבים מה יהיה בסופנו?

ומה היה? עוד לפני שהספיק השמש לחזור אל הרב, באו שני פרשים מהשייך אל רבינו, נפלו על פניהם וקראו: אלחזן אלכביר! השייך שולח לך תודתו! בעינינו ראינו את הנס הגדול! רבינו עשה עצמו תם ושאל מה הנס שראיתם? ענו ואמרו: הם עלו עלינו כארבה, והנה נשבה רוח ולא נשאר מהם פליטה; רדפנו אחריהם ופתאום נעלמו מעינינו, כאילו טילטלם הרוח מכאן. אמר להם רבינו יעקב: אכן אנשי חיל אתם! השיבו: מה אנחנו? ידענו כי הכל מעשי ידיך הוא, ורבינו לא שעה אליהם עוד, הוא הרכין ראשו והמשיך בלימודו, וכך נתגדל שמו של רבינו, בין הגויים.

(טו) כל הגויים ידעו שרבינו יעקב מלומד בנסים הוא, אך חכמי הדת שלהם, עינם רעה היתה ברבינו יעקב אביחצירא, שכל המוסלמים מאמינים בקדושתו, עד שהיו מסיתים ומקטרגים ביהודים, ומלעזים עליהם: שמעשיהם רעים, ולמרות שמעשה הגויים רעים הרבה ממעשה היהודים. אולם איך אומר המשל? אין הגמל רואה את הגבנת שלו הגדולה, אלא רואה של חבירו ואפילו היא קטנה, העלילו על היהודים שהם מניחים ממון לתוך קברי מתייהם, כדי לשחד את השומרים על סף גן-עדן. כמה פעמים הלכו הגויים ופשטו על קברי היהודים בלילות, אמנם לא מצאו דבר, ולפעמים היו פותחים קבר פעמיים שלוש ביום אחד באומרם, אם חבורה זו לא מצאו אולי נמצא אנחנו? עד שחדלו מזה לחלוטין. כל מיני עלילות עשו חכמי הדת שלהם, כדי שימצאו דבר כדי להמית